

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Staatssecretaris van Koninkrijksrelaties en Digitalisering

De heer drs. A.C. Szabó
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00
fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl
internet www.eerstekamer.nl

datum 30 mei 2025

betreft Nadere vragen over de uitvoeringsstatus van de motie-Veldhoen c.s.

ons kenmerk 174153.05U

Geachte heer Szabó,

Op 3 maart 2025 heeft de commissie Digitalisering uw antwoorden¹ ontvangen op nadere vragen over de werkmethode «uitvoeringsgericht wetgeven» ter uitvoering van motie-Veldhoen (Groen-Links) c.s. over codering van algoritmen binnen het wetgevingsproces.² Nadien heeft de commissie op 25 maart 2025 met belangstelling kennis genomen van de door u aangeboden ambtelijke technische briefing over meerdere thema's rondom algoritmen, waaronder (doel, doelgroep, betekenis en werking van) het Algoritmekader en de methode uitvoeringsgericht wetgeven.

De commissie heeft op 15 april jl. besloten de uitvoeringsstatus van de motie ongewijzigd te laten ('niet uitgevoerd') en wenst dit besluit als volgt toe te lichten.

De motie verzoekt de regering een nieuwe werkwijze te onderzoeken waarbij in geval van wetgeving die door of met behulp van algoritmen wordt uitgevoerd, de kaders voor de daaraan ten grondslag liggende codes door de wetgever zelf worden uitgeschreven en zo onderdeel zijn van de parlementaire behandeling. Achtergrond van deze motie is het versterken van de democratische controle op digitale uitvoering van wetgeving.

In uw brief van 3 maart jl. geeft u aan dat de 'werkmethode ICT-uitvoeringsgericht werken' maakt dat de beslis- en rekenregels (algoritmen) met behulp waarvan wetgeving wordt uitgevoerd transparant zijn. Hierdoor kan vroegtijdig, namelijk in het ontwerpproces van wetgeving, zicht op de uitvoering en uitvoerbaarheid worden verkregen. Vervolgens heeft u verwezen naar de technische briefing waarin is ingegaan op de vraag hoever de transparantie over algoritmen (beslis- en rekenregels) en werkinstructies in dit verband precies reikt, en wat effectief en uitvoerbaar is om (op een bepaald moment) met de Eerste Kamer te delen.

¹ Kamerstukken I 2024/25, CXLVII, T.

² Kamerstukken I 2022/23, CXLVII, F.

datum 20 mei 2025

ons kenmerk 174153.05U

blad 2

De leden van de commissie danken de betrokkenen voor de technische briefing van 25 maart jl. door ambtenaren van het ministerie van Binnenlandse Zaken, alsmede ambtenaren van de Belastingdienst voor de technische briefing op 15 april jl. Deze briefings gaven inzicht in het gebruik van algoritmen en AI door de overheid, de daarbij behorende lopende beleidstrajecten en instrumenten, alsmede de projecten ICT-uitvoeringsgericht wetgeven en Wendbare wetsuitvoering.

In het door de betrokken ambtenaren uiteengezette beleid en de diverse genoemde projecten/instrumenten zien de leden echter niet terug hetgeen waartoe de motie verzoekt, te weten een onderzoek naar een nieuwe werkwijze waarbij de grondslag voor digitale (algoritmische) uitvoering door de wetgever worden uitgeschreven en daarmee onderdeel zijn van parlementaire behandeling. Over het versterken van deze democratische controle bij digitale uitvoering van wetgeving is tijdens voornoemde bijeenkomsten wel kort gesproken, maar de leden hebben naar aanleiding van uw brief van 3 maart jl. een aantal vervolgvragen.

De leden vragen allereerst op welke wijze het kabinet voornemens is het zicht op de uitvoering en uitvoerbaarheid verkregen via de 'werkmethode ICT uitvoeringsgericht werken' met de Tweede en Eerste Kamer te delen.

Deze leden vinden een grotere betrokkenheid van het parlement bij de digitale uitvoering van groot belang, mede gelet op de enorme impact die die uitvoering kan hebben op grote aantallen burgers (bij bijvoorbeeld bulkbesluiten). Deze leden denken hierbij niet alleen aan de mogelijkheid van het uitschrijven van de codes in de wetgeving zelf, maar ook aan het in de Memorie van Toelichting opnemen van een toelichting over de uitgangspunten van de digitale (algoritmische) uitvoering van de betreffende wet, en/of het aanbieden van uitvoeringsregelgeving tegelijkertijd met de wet in formele zin. De leden verwijzen daarbij naar de zes aanbevelingen van de Afdeling advisering van de Raad van State hoe in wet- en regelgeving de verschillende dimensies van digitalisering zo goed mogelijk kunnen worden geadresseerd ook in het licht van het vergroten van parlementaire betrokkenheid bij de vormgeving van (de uitgangspunten van) digitale uitvoering.³ Aanbevelingen II, III, en IV zijn in het bijzonder relevant:

- II. *Betrek bij het opstellen van wet- en regelgeving in een zo vroeg mogelijk stadium en integraal de digitale techniek en de wijze van verwerken, verzamelen en beheren van data. Alleen zo kunnen de rechtsstatelijke beginselen en eisen, zoals non-discriminatie, privacy, gegevensbescherming en (andere) grondrechten, gewaarborgd worden.*
- III *Weeg als wetgever af wanneer de techniek in de wet moet worden geregeld en wanneer delegatie aanvaardbaar is. Techniek is weliswaar van onschatbare waarde, maar is niet waarde-neutraal.*

Delegatie heeft als risico dat aspecten van een regeling die later van fundamenteel belang blijken te zijn – zoals rondom privacy, discriminatie, veiligheid, ethiek of toegankelijkheid – uitsluitend op het niveau van de ministeriële regeling, beleidsregels of het uitvoeringskader aan bod komen. Bij het vaststellen van deze lagere regelgeving is het parlement niet betrokken, terwijl juist bij dergelijk gevoelige kwesties parlementaire betrokkenheid vanuit een oogpunt van democratische legitimatie noodzakelijk is. Bij de vraag of een bepaalde digitale techniek moet worden toegepast en hoe die techniek moet worden toegepast, spelen immers ook

³ Zie Raad van State, *Digitalisering. Wetgeving en bestuursrechtspraak*, Den Haag 2021, p. 14.

datum 20 mei 2025

ons kenmerk 174153.05U

blad 3

vraagstukken van maatschappelijk-politieke, ethische, juridische of rechtsstatelijke aard, waar de volksvertegenwoordiging zich over moet uitspreken. Vraagstukken en afwegingen van technische aard zijn, met andere woorden, niet waarde-neutraal.⁴

- IV. *Wees zo transparant, consistent en controleerbaar mogelijk bij de geautomatiseerde uitvoering van wet- en regelgeving. Stel eenvormige (kwaliteits-)eisen aan de vertaalslag van wet- en regelgeving naar digitale uitvoering, aan software en aan onderhoud- en evaluatieprocessen daarvan.*

De leden vragen u conform de motie een onderzoek te doen uitvoeren naar de manier waarop parlementaire controle op de digitale uitvoering van (bestaande) wetgeving kan worden versterkt en hierbij in ieder geval expliciet de zes aanbevelingen van de Raad van State te betrekken.

De commissie ziet met belangstelling uit naar uw antwoorden.

Hoogachtend,

De voorzitter van de commissie Digitalisering
G. Veldhoen

⁴ Zie Raad van State, *Digitalisering. Wetgeving en bestuursrechtspraak*, Den Haag 2021, p. 17-18.